

Nasıl koruyacağız biz bu çocukları?

Bir restoranın oyun alanında 3,5 yaşında bir çocuk asitli saldırıya uğradı. Bir gözünü kaybetti. Bir başka çocuk, üzerinde rakip takımın forması var diye linç ediliyordu. Öfkelenmemek elde değil. Bu çocukları neden koruyamadığımızı her yeni günde, tekrar tekrar düşünmeye hemen şimdi başlamak zorundayız. Çocukların güvenliğini aileler ve toplum olarak nasıl sağlayacağımızı acilen öğrenmeye ve uygulamaya geçmeye mecburuz. Bu ülkede savunmasız çocukları korumayı bile beceremiyorsak, neden yaşıyoruz ki?

“Burası bizim değil, bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi” demiş, Tezer Özlü. Burası çok uzun zamandır “Birbirini öldürmek isteyenlerin ülkesi” artık. Sabah gözümü, cumartesi akşamı Ataşehir’deki Develi Kebap’ın oyun alanında; 3,5 yaşında bir çocuğa asit atıldığı haberiyle açtım. Basına yansıyan bilgiye göre, restoranın oyun alanına giren bir yetişkin, asidi çocuğun üzerine boca ediyor. Küçük çocuğun bir gözü, fonksiyonlarını kaybetmiş durumda, yüzünde yanıklar var ve şimdiden iki ameliyat geçirmiş. Diğer çocukların üstlerine saçılan asit sonucu aldığı fiziksel ve ruhsal yaraları saymıyoruz bile. Olayın kamera görüntüleri yok, zira restorandaki 120 kameranın tamamı bakımdaymış!

Böyle dehşet verici bir olay; dünyadan habersiz küçücük bir çocuğun geleceğini karartacak, ömür boyu fiziksel ve ruhsal yaralarla yaşamasına sebep olacak bir saldırı, nasıl gerçekleşebilir? Bir insan, bir çocuğa, çocuklara bunu nasıl yapabilir? Çocuklar için hazırlanmış bir oyun alanına, herhangi bir yetişkin, elini kolunu sallayarak nasıl girebilir? Biz bu ülkede savunmasız çocukları bile koruyamıyorsak neden yaşıyoruz?

Haberi duyduğumdan beri; -evet, küçük bir bebeğin annesi olmamın da verdiği sonsuz empati duygusuyla- öfkemi, gözyaşlarımı tutamıyorum. Dün gündemimizde bir başka ‘çocuğa şiddet vakası’ daha vardı: Babasıyla [Fenerbahçe](#) -Kayserispor maçını izlemek üzere tribünde bulunan dört yaşındaki çocuk, üzerinde rakip Fenerbahçe’nin forması olduğu gerekçesiyle, aynı tribündeki Kayserispor taraftarının şiddetli tepkisine maruz kalmıştı. Çocuğun dışarı çıkarılmasını isteyenler, üzerine yürüyenler... Fotoğraflara bakıyorum; babasına sarılmış haldeki çocuk, korku dolu gözlerle etrafına bakıyor. Bir topluluk, dört yaşında bir çocuğu linç etme noktasına nasıl gelir?

Aklım almıyor. Biz çocuklarımızı nasıl koruyacağız? Çocuklarımızı spor müsabakalarını izlemek üzere statlara, yemek yemek için restoranlara, oyun oynamaları için parklara nasıl götüreceğiz güvenle? Toplumca paranoyaklaşmamızda son aşamayı çocuklarımız üzerinden mi yaşayacağız? Çocuklara ait bir oyun alanında, çocukların üzerine asit atılabilmesinin hesabını kim, nasıl verecek? Gerçekten, acaba birileri hesap verecek mi?

Zaten şehirlerin ihtiyacını tam manasıyla karşılamaktan yoksun olan çocuk parklarının güvenliği meselesi düşüyor aklıma. Parkların etrafında dolaşan çocuksuz yetişkinlerden şüphe duymamam için kim ikna edebilir beni bundan sonra? Ebeveyn olmadığı halde parkın etrafında dolaşan yetişkin erkeklere (evet, en çok da erkeklere) potansiyel katil, saldırgan, pedofil gözüyle bakmama bundan sonra kim, nasıl mani olabilecek? Biz çocuklarımızı nasıl koruyacağız? Kendime durmadan bu soruyu soruyorum, göz göre göre geleceği karartılan 3.5 yaşındaki çocuk aklımdan çıkmıyor. Kimse çıkıp da "Akli dengesi bozukmuş, ruh sağlığı yerinde değilmiş, aslında derdi çocuğun ailesiyleymiş" gibi ‘gerekçeler’ koymasın önümüze. Biz bu ‘gerekçeleri’ kadınlara taciz eden, tecavüz eden, şiddet uygulayan erkekler hakkında duymaktan, ‘iyi hal indirimlerini’ dinlemekten yıldı. Bitti, gitti artık. Kadınları öldürüyoruz, çocukları öldürüyoruz. Biz bu ülkede birbirimizi her gün öldürüyoruz. Her gün birbirini öldüren insanlar olarak birbirimize göz yumuyoruz. Çocukların istismar edilmesine göz yumuyoruz. Biz bu ülkede çocuklarımızı bile koruyamıyoruz.

Çok üzgünüm, düşünmeden edemiyorum. Bir daha belki de annesini net bir şekilde göremeyecek bir çocuğumuz var bizim. Onlarca yetişkinin gözünün önünde, 3,5 yaşındayken, oyun oynarken asitle yakılmış bir çocuğumuz var artık. Baş harfi Y.K. Bu hepimizin vebali. Bu çocukları neden koruyamadığımızı her yeni günde, tekrar tekrar düşünelim. Çocukların bulunduğu özel, kamusal ve hane içi bütün mekânların güvenli alanlar olmasını sağlamak hepimizin sorumluluğu. Bir çocuğun fiziksel, duygusal, cinsel olarak istismar edilmemesini sağlamaya mecburuz.

Kafamdaki onlarca soruyla birlikte çocuklar üzerine çalışan uzmanları arıyorum; pedagog ve hukukçulara “Biz nasıl koruyacağız çocukları?” diye soruyorum. Anlatıklarını can kulağıyla dinliyor, yazıyorum:

NE YAPMALI?

1. AİLENİN TÜM ALGISI ÇOCUKTA OLMALI

Temelde cinsel istismarla ve her türlü çocuk istismarı ile mücadele eden bir inisiyatif olan ‘Çocuk Bedenime Dokunma’nın hukuk sorumlusu avukat Eylül Kılıç ilk olarak ailelerin çocuklarını çok ciddi şekilde göz önünde tutuyor olması gerektiğine dikkat çekiyor: “Ailelerin çocuklarını çok göz önünde tutuyor olması lazım. Ailenin bütün algısının çocuk üzerinde yoğun olması gerekiyor” diyor.

2. ÇOCUK PARKLARINDA GÜVENLİK OLMALI

Çocuk Bedenime Dokunma İnişiyatifi’nden avukat Eylül Kılıç, en önemli güvenlik unsurlarından birinin de devletten talep edilebilecek güvenlik uygulamaları olduğunu anlatıyor: “Çocuk parklarının güvenliğini sağlayan kolluk kuvveti, yeterli bir tedbir mekanizması yok. Bu alanlara güvenlik kamerası konulmasının ve çocuklara karşı şüpheli hareketleri olan insanların yetkili mercilere bildirilmesi önemli. Almanya’da güvenlik elemanlarının olduğu parklar mevcut. Avrupa ve ABD’de ise cinsel istismarcıların bildirildiği, ilk müdahaleyi yapabilecek özel merciler var. Bizde ‘Alo 183 Kadın, Çocuk ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı’ mevcut. Ancak çocuğun cinsel istismarına yönelik çok daha efektif bir hizmet sunuluyor olması ve gelen başvuruların hızla karşılanması gerekir.”

Çocuk ve ergen psikiyatristi Uzman Dr. Zerrin Topçu Bilge de açık park alanlarında denetimin aileye bırakıldığını anımsatıyor: “Aileler kişisel olarak uğraşüyor. Parklara ‘Aalkol alınması, sigara içilmesi yasaktır’ gibi uyarı tabelaları konulabilir.

3. OYUN ALANLARINA HER YETİŞKİN GİREMEMELİ

Çocuk ve ergen psikiyatristi Uzman Dr. Zerrin Topçu Bilge, olayın yaşandığı oyun alanına daha önce kendi çocuğuyla gittiğini ve aslında mekânın tasarımının da sorunlu olduğunu söylüyor: “Çok köşede kalan bir alan. Bu tür mekânlarda, oyun alanlarının ortada olması lazım. Aileler çocuğu her an görebilmeli. Çocuk da baktığı an ebeveynini, bakıcısını görebilmeli. O alana girecek yetişkinlerin bir kartla, turnike gibi bir yerden geçmesi sağlanabilir.”

4. OYUN ALANLARINDA EĞİTİMLİ BAKICI ŞART

Çocuk ve ergen psikiyatristi Uzman Dr. Zerrin Topçu Bilge, oyun alanlarında görevlendirilen gözetmenlerin yeterli eğitimleri olmadığına da dikkat çekiyor: “Eğitimsiz, sadece göz kulak olacak birileri oluyor o alanlarda. TV’nin önüne bırakılıyor kimi yerde çocuklar. Eğitilmiş, kapasiteye göre belki de iki gözetmen olmalı.”

5. AİLELER ÇOCUK İSTİSMARI KONUSUNDA BİLGİLENMELİ

Çocuk Bedenime Dokunma İnişiyatifi’nin hazırladığı ve YouTube’da izlenebilecek [‘Bedenim Bana Aittir’](#) ve [‘Kulaktan Kulağa’*](#) adlı videolar, çocuklara bedeninin kendisine ait olduğunu öğretmeyi, bir istismar durumunda bunu ailesi ya da güvendiği biriyle paylaşması yönünde teşvik etmeyi amaçlıyor. ÇBD’nin tavsiyeleri şöyle: “Çocuğun girdiği ilk reaksiyonlardan biri utanma, kendisini suçlu hissetme oluyor. Bunu kırmaya çalışıyoruz. Aile derhal polise durumu ihbar etmeli. Çocuğa -kendi yaşitları dahil- kimsenin onun kararı ve iradesi dışında bedenine dokunmayacağını, buna itiraz etme hakkı olduğunu öğretmek gerekiyor. Özel bölgeleri konusunda da bilinçlendirilmeleri gerekiyor. Çocuğu dinlemek, görmek, duymak çok önemli. Çocuğun size vermek istediği bir alt mesaj olabilir. Çocuk X amcadan, X teyzedan hoşlanmıyorsa bunu sorgulamak gerekiyor. Ailelerin ilk reaksiyonu, ‘Tanıdığımız, bildiğimiz insan...’ olduğu için, buna dikkat etmek gerekli. Ensest vakarının aile içinde reddedilmesi de adliye boyutunda çok karşılaştığımız bir durum.”

6. BİZ NE YAPABİLİRİZ?

Çocuk Bedenime Dokunma İnişiyatifi, çocuğun istismara uğradığına tanık olan herkesin bu durumu bildirme yükümlülüğü olduğunu anımsatıyor: “Türk Ceza Kanuna’na göre herkesin suçu bildirme yükümlülüğü vardır. Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre de çocuğun temel yararını ön plana koymak zorundayız. Polis merkezine bildirimde bulunmalı, süregelen bir istismardan şüpheleniyorsak da suç duyurusunda bulunmalıyız. Devletten ise öğretmenleri, aileleri, toplumu bilinçlendirecek daha fazla kampanya yapmasını isteyebiliriz. Devletten ve yargı mercilerinden çocuk hakları sözleşmesini temel alan bir tutum bekliyoruz.”

7. TRAVMAYI YAŞAYAN ÇOCUKLARA NASIL DESTEK OLUNABİLİR?

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD’den Uzm. Psk. Fatma Çölkesen Pamukçu bu tür travmalar yaşayan çocukların ruh sağlığının nasıl korunması gerektiğini şöyle anlatıyor: “Olayı yaşayan çocukların dış dünyanın güvenliğine dair algıları zedelenmiş olabilir. Ebeveynlerin çocuklarını

gözlemlenmeleri önemli. Bununla ilgili sorular sormak yerine dikkatli bir gözlem daha iyi olabilir. Bazı çocuklar kendiliğinden atlatabilir. Ebeveynler çocuklarında uyku, iştah, davranış değişiklikleri ve çocukların kaygılarında artış gözlemliyorlarsa Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları alanında bir uzmana başvurabilir.”

Çocuk Bedenime Dokunma Kurucusu, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Uzmanı Dr. Tuğba Kosova Camcıoğlu ise şunları söylüyor: “Olayla ilgili olarak; failin antisosyal kişilik bozukluğu olan bir suçlu olması muhtemel, olayın oluş şekline bakıldığında çocuklar ve tüm toplum için çok tehlikeli bir suçlu olduğu kanaatindeyim. Çeşitli nedenlerle cezada indirim alması ve örneklerine sıkça rastladığımız gibi 3-5 yıl gibi kısa süre içinde toplum içine tekrar bırakılması durumunda başka çocuklara ve insanlara zarar vermesi söz konusu olacaktır. Zarar gören ve orada bulunan çocuklar hem bedenen hem de ruhen belki de ömür boyu sürecektir yaralar almıştır. Bu travmatik olayın bedenlerinde ve ruhlarında oluşturduğu zararın etkisini iyileştirmek için uzun süreli tedaviye ihtiyaçları olacaktır.”